

NPRU
Nakhon Pathom
NAKHON
PATHOM
RAJABHAT
UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครปฐม

บทที่ 6

ภาพและเสียง กับการสื่อความหมาย

การสื่อความหมาย คือ การส่งข่าวสารหรือความคิดเห็นระหว่างบุคคล อาจส่งผ่านทางเสียง ทำให้เกิดการได้ยินจากอวัยวะการรับเสียง เช่น เสียงพูด เสียงสั้ตว์ร้อง เสียงลม พายุ หรือสิ่งที่ส่งออกมาเป็นภาพ เห็นด้วยตา เช่น การเขียนเป็นหนังสือ รูปภาพ สัญญาณต่างๆ เช่น สัญญาณไฟ ท่าทางต่างๆ รวมทั้งการส่งข่าวสารที่ผ่านประสาทสัมผัสอื่น ๆ ของมนุษย์ด้วย

คาร์เตอร์ วี กูด
(Carter V. Good)

1. วิธีส่งความคิดเห็น ความรู้สึกจากบุคคลหนึ่ง
ไปยังอีกบุคคลหนึ่ง

2. การใช้เครื่องมือและกระบวนการ เทคนิค
การพูดการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย)

3. กระบวนการสังคมมนุษย์ ใช้การติดต่อสื่อสาร
ความคิด คุณธรรม เจตคติ

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

1 ความถูกต้อง (correct) ความถูกต้องของการสื่อสารหรือการสื่อความหมายคือการไม่มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ การสื่อสาร และสาระสำคัญ ได้แก่ ความถูกต้องของข้อความ และเวลาที่ใช้ใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม มีความแม่นยำและความถูกต้องของข้อเท็จจริง และตัวเลขที่ใช้ในข้อความ

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

2 ความสมบูรณ์ (complete) การสื่อความหมายที่ดีต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วน สารที่ส่งควรมีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาที่จะส่งออกไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสื่อความหมายตรงกัน การสื่อความหมายที่สมบูรณ์จะทำให้ผู้รับสารได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ลดความสับสนหรือสงสัย

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

3 ความชัดเจน (clear) ความกระชับชัดเจนจะทำให้เนื้อหาของสารมีความเป็นปรนัย และเหมาะสมต่อบริบทของการสื่อสาร ดังนั้น การสื่อสารไม่ว่าจะด้วยการพูด การเขียน จะต้องเป็นการสื่อความหมายที่มีความชัดเจน เรียบง่าย เมื่อสื่อสารออกไปแล้ว ผู้รับสารต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

4 รูปธรรม (concrete) การสื่อความหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ด้วยเนื้อหาที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่ชัดเจน จะทำให้ผู้รับสารรับรู้และตีความ ไม่คลาดเคลื่อน

ดังนั้น ความเป็นรูปธรรมจึงเป็นหลักการสำคัญของการลดความผิดพลาด ด้านการสื่อความหมาย

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

5 การพิจารณา (consideration) การสื่อความหมายที่ดีต้องพิจารณาคุณลักษณะของผู้รับสารประกอบด้วยด้านความคิด ความเชื่อ ระดับการศึกษา ความพยายามทำความเข้าใจผู้รับสาร ความต้องการ อารมณ์ และปัญหาเฉพาะตน แม้จะไม่สามารถคิดแทนผู้รับสารได้แต่ก็ควรดำเนินการส่งสารเสมือนตนเป็นผู้รับสารเพื่อให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

6 กระชับ (conciseness) การสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องเขียนหรือพูดด้วยถ้อยคำยืดยาวเชิงปริมาณ แต่การสื่อความหมายที่ดีควรมีความสั้นกระชับ ลักษณะของการสื่อความหมายที่กระชับคือการเน้นเนื้อหาและข้อความที่สำคัญเป็นหลัก หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ฟุ่มเฟือยหรือสื่อความหมายกำกวม

ประสิทธิภาพด้วยหลักการ 7C's model for communication

7 ความสุภาพ (courtesy) การสื่อความหมายที่สุภาพเป็นมารยาทประการหนึ่งของ การแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกของผู้ส่งสาร ที่จะถึงผู้รับสาร ดังนั้น ผู้ส่งสาร จึงต้องเคารพสิทธิและความรู้สึกของผู้รับสารในการที่จะได้สารที่ดี มีความสุภาพ ไม่กระทบความรู้สึกทางลบ

อุปสรรคของการสื่อความหมาย

อุปสรรคการสื่อความหมาย คือ สิ่งสอดแทรกหรือสิ่งแทรกซ้อนเกิดขึ้นโดยมีผลกระทบต่อขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการสื่อความหมาย ทำให้การสื่อความหมายขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น หากต้องการให้การสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินการป้องกันและลดอุปสรรคการสื่อความหมาย ซึ่งเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ประเภทสาเหตุของอุปสรรคการสื่อความหมาย จำแนก 3 มิติ

1 ด้านองค์ประกอบการสื่อสาร องค์ประกอบการสื่อสารแต่ละองค์ประกอบสามารถเกิดอุปสรรคขึ้นได้ดังนี้

1) บุคคล 2 ฝ่าย อุปสรรคการสื่อสารของบุคคล 2 ฝ่ายคือข้อจำกัดหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสื่อสารได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2) สื่อและวิธีการสื่อความหมาย

3.) สาร

4.) การตอบสนองและข้อมูลย้อนกลับ

5.) สถานการณ์กาลเทศะ

2. ด้านโครงสร้างองค์การ บริบทของการสื่อความหมายในองค์การมักเกิดอุปสรรคมากกว่าการสื่อความหมายระหว่างบุคคล เพราะเป็นการสื่อสารกับบุคคลจำนวนมากซึ่งมีความหลากหลายในลักษณะพหุมิติ อุปสรรคด้านโครงสร้างองค์การเป็นผลการสื่อความหมายที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารผ่านกระบวนการกลุ่มและทีมงานที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าควร การดำเนินการสื่อความหมายภายในกลุ่มที่ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของกลุ่ม นำเสนอได้ดังนี้

- 1) ปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม อุปสรรคของการทำงานเป็นทีมที่ไม่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกของกลุ่มขาดการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
- 2) บทบาทและสถานภาพ สังคมไทยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการเคารพอาวุโสในมิติสถานภาพการปฏิบัติ
- 3) บรรทัดฐานทางสังคม โครงสร้างของกลุ่มบรรทัดฐานทางสังคมเป็นวิถีการปฏิบัติตนของบุคคลในองค์การซึ่งหมายถึงพฤติกรรมการสื่อสารด้วย

4) การสื่อสารในองค์กรที่มีลักษณะบางประการ ได้แก่ การกรองสาร (filtering) ข้อมูลมากเกินไป (information overload) การใช้ภาษา (semantics) เป็นต้น การสื่อสารลักษณะนี้ จะทำให้องค์กรเกิดปัญหาการสื่อสารได้

5) ลักษณะของโครงสร้างการปฏิบัติงาน องค์กรหรือหน่วยงานแต่ละแห่งจะมีการจัดโครงสร้างขององค์กรที่แตกต่างกันไปตามบริบทการปฏิบัติงาน

3. ด้านคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่สำคัญ การสื่อความหมายเป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งของมนุษย์จึงหลีกเลี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางจิตวิทยาได้ยากคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ทำให้เกิดอุปสรรคการสื่อความหมายมี **2 ประการ** คือ

1) อคติ (prejudice) หมายถึง เจตคติที่บุคคลมีต่อผู้อื่นและสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะการตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยมีความลำเอียงเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนมากจึงใช้ไปในด้านความรู้สึกทางลบ

2) ข่าวลือ (rumor) เป็นรูปแบบพฤติกรรมมวลชนประเภทหนึ่ง เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่น่าสงสัยหรือขาดความชัดเจน ซึ่งมักไม่เป็นความจริง ข่าวลืออาจกระจายออกไปอย่างรวดเร็ว

การสื่อความหมายด้วยภาพ

การสื่อความหมายด้วยภาพ เป็นกระบวนการที่มีความเคลื่อนไหว
มาโดยตลอด นับตั้งแต่ภาพเขียนบนฝาผนังถ้าจนถึงปัจจุบันที่มีการสร้างสรรค์ด้วย
จินตนาการผสมผสานกับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของการสื่อสารด้วยภาพ แบ่งได้ 5 ประเภท

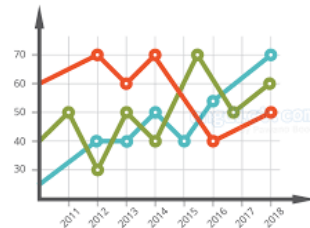
1. วัตถุ

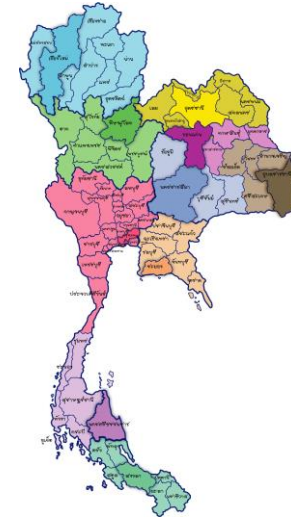
2. โมเดล

3. กราฟ

4. แผนที่

5. ภาพถ่าย

ประโยชน์ของการสื่อสารด้วยภาพ

1. ให้ข้อมูลที่จำเป็นโดยตรงมากกว่าเมื่อเทียบกับข้อความ
2. มีลักษณะที่ยืดหยุ่นกว่าการสื่อสารด้วยวาจาหรือข้อความ
3. เป็นที่ดึงดูดความสนใจและมีส่วนร่วมมากกว่าวิธีการอื่น
4. สร้างผลกระทบที่ยั่งยืนต่อผู้ชมและช่วยให้พวกเขาตัดสินใจได้ง่าย
5. ภาพช่วยตอกย้ำความหมายของข้อความได้มากขึ้น จึงช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อความได้

ความหมายของสี

สีแดง สีนี้ถูกมองว่าสำคัญ มั่นใจ และทรงพลัง ดึงความสนใจได้มากกว่าสีอื่น ๆ และด้วยเหตุนี้ จึงมีการใช้สีแดงเพื่อการเตือนและการประกาศที่มีความสำคัญ นอกจากนี้ สีแดงยังสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกถึง ความหลงใหล พลังงาน ความสำคัญ ความแข็งแกร่ง เลือด

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีส้ม เป็นสีที่ใกล้เคียงกับสีแดง แต่กลับให้ความรู้สึกที่ร่าเริง แต่ยังมีความเกี่ยวข้องกับพลังงานดึงดูด สะท้อนถึงความเยาว์วัย การเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง และความสนุกสนาน

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีเหลือง เป็นสีที่แสดงความสุข การใช้งานและความหมายขึ้นอยู่กับเฉดสีที่เลือก ตัวอย่างเช่น สีเหลืองสดให้พลังงานเชิงบวก และเฉดสีเข้มกว่า เช่น สีทอง บ่งบอกถึงยุคโบราณ มีความสูงส่งและเฉลียวฉลาด

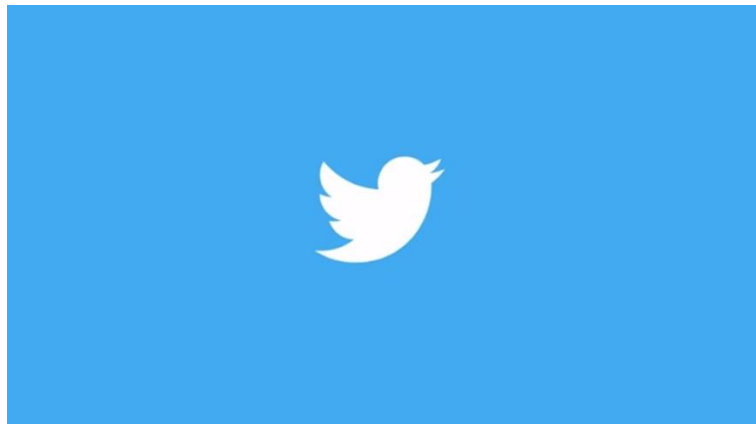
ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีเขียว เป็นสีกึ่งกลางจากสีเหลืองเป็นสีน้ำเงิน เป็นช่วงเปลี่ยนโทนจากโทนอุ่นไปเป็นสีเย็น ซึ่งรวมเอาคุณลักษณะของทั้งสองสีเข้าไว้ด้วยกัน แสดงถึงความผ่อนคลาย เป็นสีที่มีความสมดุลและคงที่ ขึ้นอยู่กับเฉดสี ที่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กล่าวคือ สีที่สว่างกว่าเป็นสัญลักษณ์ของความสดชื่น ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสีเข้มขึ้นเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์และความหรูหรา

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีฟ้า เป็นสีโทนเย็นซึ่งความหมายที่แสดงนั้นขึ้นอยู่กับเฉดสีที่ใช้ด้วย เฉดสีที่สว่างกว่า จะมีความหมายถึงความปลอดภัย ความอิสระ เปิดกว้าง และความเป็นมิตร จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์ของสังคมออนไลน์มักจะเลือกโทนสีนี้ เพื่อให้ประโยชน์จากความหมายนี้ด้วยเช่นกัน แต่หากเป็นโทนสีเข้มทำให้เราเชื่อมโยงกับความน่าเชื่อถือ การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความมั่นใจ ด้วยเหตุนี้สีฟ้าที่เข้มขึ้นจะเป็นสีประจำองค์กรจำนวนมาก

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีม่วง ตั้งแต่ในอดีตสีม่วงมีความเกี่ยวข้องกับความหมายในสถานะความสูงส่ง แท้จริง พร้อมกับการให้ความรู้สึกถึงความหรูหรา และความหมายก็เปลี่ยนไปตาม เจดสีอีกด้วย หากเจดสีสว่าง ให้ความรู้สึกโรแมนติกและความอบอุ่น แต่หากเป็นเจดสีเข้มจะแสดงถึงความเป็นเลิศ ความหรูหราในยุคสมัยใหม่

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีขาว ในวัฒนธรรมตะวันตกมีความเกี่ยวข้องกับความดี ความบริสุทธิ์ และความไร้เดียงสา ส่วนใหญ่มักจะใช้เป็นพื้นหลังสำหรับการนำเสนอที่เรียบง่าย ความอุดมสมบูรณ์ของสีขาวทำให้เกิดความรู้สึกสว่างและบริสุทธิ์

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีดำ เป็นสีที่มีความเป็นกลางที่สุดและใช้กันอย่างแพร่หลาย ความหมายขึ้นอยู่กับสีที่ใช้ประกอบกันในภาพเดียวกันด้วย แต่หากกล่าวถึงความหมายของสีดำพื้นฐานให้ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับความชั่วร้ายและความก้าวร้าว สำหรับในยุคปัจจุบันสีดำถูกใช้เพื่อสร้างความรู้สึกที่ซับซ้อน ความสง่างาม และนิยมใช้ร่วมกับสีอื่นเพื่อส่งเสริมให้สีอื่นๆ มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายยิ่งขึ้น

ภาพและเสียงกับการสื่อความหมาย

สีน้ำตาล เป็นสีที่แทนความหมายจากธรรมชาติ สื่อถึงความอบอุ่น ความซื่อสัตย์ และหากเป็น เจดสีที่สว่างกว่านั้นให้ความรู้สึกถึงความสบาย และความสงบสุข ในขณะที่เจดสีที่เข้มกว่านั้นแสดงถึงความอนุรักษ์นิยมและมักถูกใช้แสดง ความหมายแทนผู้ชาย

การสื่อความหมายของเสียง

ลักษณะของเสียง เป็นรูปแบบการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นอวัจนภาษา
คุณภาพของเสียงสามารถเปลี่ยนความหมายหรืออารมณ์ของคำในกลุ่มเดียวกัน
จากความหมายเดิมสู่อีกความหมายหนึ่งได้ และด้วยวิธีเปลี่ยนลักษณะของเสียง
นักแสดงสามารถแยกแยะความหมายของความรู้สึกและอารมณ์ได้ต่าง ๆ กัน
อีกทั้งในการสื่อสารสำเนียงของเสียงที่ปราศจากความไวในอารมณ์

- 1. ความกังวาน** สมรรถภาพของเสียงของบางคนที่จะก้องไปทั่ว ผนังน้ำหนัก และความไพเราะของน้ำเสียง
- 2. จังหวะลีลา** จังหวะลีลา และการเคลื่อนไหวของเสียง
- 3. ความเร็วของการใช้เสียง**
- 4. ระดับเสียงสูงต่ำ** การเกร็งหรือผ่อนของเส้นเสียง (เช่น เสียงหัวเราะด้วยความตกตะลึง) ระดับสูงต่ำของเสียง
- 5. ปริมาณของเสียง** อัตราความดังหรือน้ำหนักเข้มข้นของเสียง
- 6. การเปลี่ยนระดับเสียง** การเปลี่ยนระดับเสียงสูงต่ำ หรือน้ำหนัก ความดัง
- 7. ความชัดเจน** การออกเสียงชัดเจนและการออกเสียงเน้นของคำพูด

การสื่อความหมายผ่านเสียง อารมณ์จากเสียงสามารถสื่อสารความรู้สึกของข้อความนั้น ๆ ได้อย่างเห็นได้ชัด การมีความรู้และการรับรู้ในการใช้เสียงในลักษณะต่าง ๆ ควบคู่กับอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่เสียงเหล่านั้นแสดงออกตามลำดับ ซึ่งเป็นอารมณ์และความรู้สึกที่สามารถสื่อให้รับรู้ได้ เพียงด้วยการเปลี่ยนลักษณะเสียงเท่านั้น ดังนี้

1. ความรักใคร่ชอบพอ เปลี่ยนระดับเสียงให้สูงขึ้น ใช้เสียง กังวานลดความดัง ชะลอความเร็ว
2. ความโกรธ เสียงดัง คำพูดห้วน ระดับเสียงไม่ปกติ
3. ความเบื่อหน่าย น้ำหนักความดังของเสียง จากกลางเป็นต่ำ กังวาน จังหวะความเร็วลดลง ระดับเสียงตก มีความชัดเจนน้อยมาก
4. ความสนุกขำเริง น้ำหนักเสียงดังมาก จังหวะเร็ว การเปลี่ยนระดับเสียงไม่เป็นปกติ

5. ความใจร้อน ระดับเสียงจากปรกติถึงสูง จังหวะเร็ว
6. ความยินดี น้ำหนักเสียงดัง จังหวะเร็ว ระดับเสียงสูงขึ้น
7. ความประหลาดใจ ระดับเสียงสูงขึ้น
8. การปกป้องตน คำพูดห้วน
9. ความกระตือรือร้น น้ำหนักเสียงดัง ระดับเสียงเน้นหนัก
10. ความเศร้า น้ำหนักเสียงต่ำ กังวาน จังหวะความเร็วช้าลง ระดับเสียงลดต่ำลง มีความชัดเจนน้อย
11. ความไม่เชื่อ ระดับเสียงสูง คำพูดคาดคั้น
12. ความพอใจ เปลี่ยนระดับเสียงสูงขึ้น ชัดเจนน้อย